

Ш Е С Ш Е

БОРБА МАЛЕТИЊА.

И.

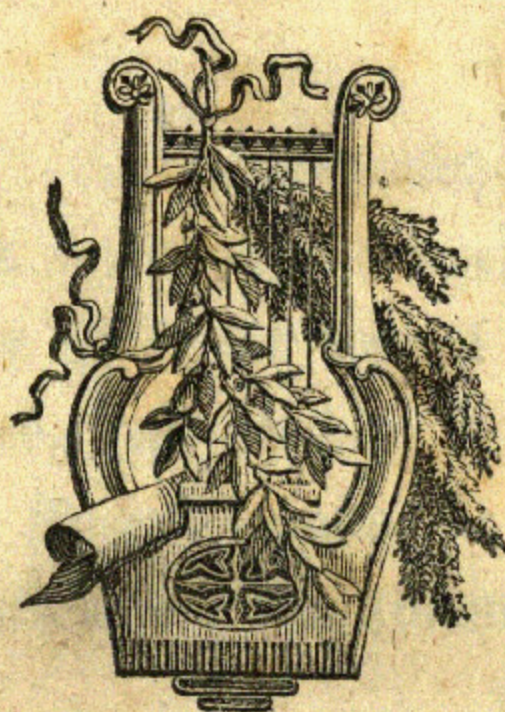
Proc Op II 23/11/1

24

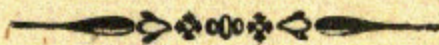
Медија / у
20
Рис. Ср. II 523/1. 1

И Д С М Д

ЂОРЂА МАЛЕТИЊА.



I.



У БЕОГРАДУ.

Печатано у правителствоној књигопечатњи.

Ср 1594 1849.

Red wax seal residue at the top edge of the document.

1848
JANUARY 1848

1003

1848

Die Muse — mit jungfräulichen Wangen,
Erröthen im verschämten Angesicht,
Tritt — vor dich, ihr Urtheil zu empfangen:
Sie achtet es, doch fürchtet sie es nicht.
Des Guten Beifall wünscht sie zu erlangen,
Den Wahrheit rührt, den Flimmer nicht besticht.

Schiller.

Die Welt — mit ungeschulten Händen
Verstehen im verächtlichen Gesichte
Ihm — vor dich, ihr Hirtin zu empfangen
Sich nicht es, doch fürchtet sie es nicht
Des Guten Bestall rühmt sie zu erlangen
Den Wohlthaten züht, den Klammern nicht besicht
Ephemer

1.

БЕОГРАДЪ,

Какво семе
 Такавъ плодъ!
 Иде време
 Носи време
 Дни не се и мой родъ.

Изъ развала, гле, прошлости
 Како с' новый диже градъ!
 То е — знате л', о народи? —
 Онай тужный Београдъ,
 Когъ е огань оборю
 И душманскій лютый мачъ,
 Гди се баше удомила
 Сама туга, яукъ, плачь;
 Гди е Србинъ у окову
 Пропиштао, лютый робъ,
 И тренутка свакогъ само
 Предъ очима имао гробъ. —
 Садъ погледай, туѳоземче,
 Онай старый Београдъ:
 Гди е преѳе пустошь была,
 Дворови се беле садъ.



Изъ гробова тужна робства
 Слобода се подигла,
 А зликовце заслужна е
 Казнь Богомъ постигла.
 Свудъ су ясни узаврели,
 Гласи чисте радости,
 И кадкадъ се у се ђа ню
 Текъ понове жалости.
 Погледайте храмъ пресветлый,
 Онъ е чисте хвале знакъ,
 Што изъ мрака роду србскомъ
 Новъ просину светлый зракъ ;
 На нѣму се дивна кула
 Сувымъ златомъ поноси,
 Узвила се подъ облаке,
 Муньи, грому пркоси.
 Куће нове подижу се,
 Рек'о б' текъ за еданъ данъ,
 К'о што цвеће развѣя се
 Докъ проспавашъ еданъ санъ.
 Видите ли храмъ Минерве ?
 Ту се србства сабрао цветъ,
 Тай ђе чаромъ и мирисомъ
 Усхиђават' некадъ светъ ;
 Иста младежъ — садъ неяка,
 Али жива, ватрена,
 Некадъ снагомъ узавређе,
 Мача с' латит' пламена ;
 Одъ нѣ бы'ђе Леонида,
 Милоша ђе новы быт',

Уздрма ће царевину ,
 На врѣ славе узлетит'.
 Свудь се новый животъ явля,
 Свуда духа нова моѣь,
 На престолу заменуе
 Зракъ китнястый тамну ноѣь. —
 Ой животе србства новый,
 Какавъ тебе кружи чарь!
 Какавъ сильный обузима
 Све за тобомъ срца жарь,
 Та све сродне, што осташе
 Подъ туѣиномъ робови,
 Те и самы прадедова
 Уздишу имъ гробови! —
 Диж'те, диж'те, мила браѣо,
 Изъ развала гордый градъ!
 Нек' по нѣму куле с' вию,
 Нек' га кружи зеленъ садъ;
 Да с' у нѣга Музе сместе,
 И небесный рои гласъ,
 Нравъ и чувства препитоме,
 Среѣна века куцне часъ.
 Нек' на Сави и Дунаву
 Тешкогъ брода застава
 Гордо вѣе с' и уноси
 Страно благо и слава:
 Преко синѣгъ да се мора
 Лепъ разноси србства гласъ,
 Умъ и срца верны сложе
 За велич'е выше васъ.

Погледайте! съ лева съ десна
 Ваше майке синови
 Какъ, у едно да се слю
 Съ вама, жельомъ пламте сви!
 Радо носе плоде труда,
 Плоде зрелогъ ума свогъ
 На олtare среће ваше,
 А поноса редкогъ свогъ.
 Руку даю тврде вере,
 Да васъ неће издати,
 И огнѣной да ће сили
 Нову силу придати. —
 Растворите ваша недра,
 Некъ с' распламти срца жарь,
 Цвѣтакъ с' грее, однегуе,
 Лепой свези прида чарь:
 Тымъ ће страшна срушити се
 Сила врага опасногъ,
 А рођену благословитъ
 Свезу съ неба благій Богъ.
 Слабачакъ е свакій за се,
 С'дружена е яча моћь,
 Е данъ зрачакъ неће никадъ
 Разгонити тамну ноћь.

Какву с' оно дивну землю
 Синя мора склопила,
 Да б' се о нѣи злы душмана
 Грозна сила сломила;
 Да не ступи башъ никаква
 Скверна нога у тай край,
 И да опеть не поруши
 Обновльный земный рай?
 Каква с' земля одъ истока
 Там' къ западу пружила
 И са црнымъ и ядранскимъ
 Моремъ братски с'дружила?
 Какавъ тамо живи народъ
 Когъ окруни съ неба Богъ
 Врстномъ славомъ и слободомъ,
 К'о любльногъ сына свогъ?
 То е дивно отечество
 Одъ душмана отето,
 Гди се баше удомило
 Некадъ робство проклето:
 Банать, Бачка, Сремъ, Рватска,
 Славонія и Босна,
 Далмація, Црна Гора
 И Србія поносна
 Са Бугарскомъ и Тракіомъ
 И Которомъ до мора,
 Што е судба страшна, грозна
 Гонила безъ одмора.
 Ту се некадъ народъ віо
 К'о притиснуть слабый црвь,

Докъ му нѣговъ злотворъ піо
 Немилице топлу крвь.
 На єданпутъ букну пожаръ
 И осветомъ плану робъ,
 Єданъ другомъ заклинѣ се,
 Заклетва му отчинѣ гробъ ;
 Єданъ другомъ руку даде,
 Страшанъ, грозанъ рикну ратъ,
 Царевине с' уздрмаше,
 Гордъ се врага снизи вратъ ;
 Освета се земљомъ шири,
 Као небомъ облакъ густъ,
 Стресоше се ланцы робства,
 Златанъ престоль оста пустъ. —
 То су землѣ гди одъ труда
 Одмара се садъ мой родъ,
 И ужива одкуплѣный
 Своіомъ крвлю сладкій плодъ.
 Садъ су оне саюжене
 Тесномъ свезомъ любви,
 И у нѣима слободе се
 Престоль сія убавый.
 Ту се народъ с о б о м ъ слави,
 И управля собомъ самъ ;
 З а с л у г и с е а н е с и л и
 П о р о љ е н ю д и ж е х р а м ъ . —
 Ой, слободо, Бож'я кѣри,
 Ты си людству правый рай !
 Какво цвеће подъ стопомъ ти,
 Какавъ диванъ цвета май !

Горе, брда и долине —
 Сва е земля новый храмъ,
 Духъ узвышенъ свудъ се явля
 На великій врагу срамъ.
 Тамо, гди се рика страшны
 Разлегала зверова,
 Одъ ужаса и одъ стра'а
 Претрнула и гора;
 Гди говеч'я ніе стопа
 Наступила іоштъ никадъ,
 Ни светъ сунца благодатный
 С'греяо леденъ дрва ладъ;
 Гди съ высине стрме стене
 Рушіо се реке громъ,
 Усамлѣне у долине
 Шумомъ с' валяо густый ломъ:
 Тамо цвета у радости
 Живъ съ песмама зеленъ гай,
 И мирисне по нѣм' венце
 Златокосный плете май;
 За свиленымъ ода стадомъ
 Аморъ, пева друга свогъ,
 А девойка одпева му
 У край луга зеленогъ.
 Тамо, гди се баруштина'
 Убиточанъ диз'о смрадъ,
 Зміе, жабе и гуштери,
 А и другій плодіо гадъ:
 Ту се златне таласаю
 Круне плодне пшенице,

И поточишь орошава
 На ливади травице.
 Реке, пређе са свимъ пугте,
 Изъ дальнине носе бродъ,
 На обале врви народъ,
 Награђуе труде плодъ.
 Новый градъ се тамо бели,
 Кудъ е триъ расло пре,
 Куле с' дигле у облаке,
 Благословомъ цвета све.
 Там' съ катедре силно грми
 Благо земль, рода овогъ,
 Разумъ чувства руководи,
 Обще благо цель свакогъ.
 Стихотворца тамо врла
 Распалюе чувства жаръ,
 Све, пламенной реки равно,
 Пророчества плени даръ;
 По песни му божественной
 Самъ се зида светый градъ,
 Мичу с' горе и дубраве,
 Питоми се и зверадъ;
 За нымъ срце умъ и душа
 У небеса диже с' горъ,
 У пучину следуе му
 И предивный славе дворъ. —
 Цветай, цветай, мила земльо,
 Знаемъ труда чела твогъ!
 Нек' те никадъ не посети
 Съ гнѣвомъ съ неба страшный
 Богъ;

Нек' одъ тебе света воля
 Удалява навекъ плачь;
 Цветне доль, тучна поля
 Да т' не рази никадъ мачъ
 Клетогъ врага и раздора,
 Нека вечно ведаръ данъ
 Радостне ти прати часе
 И навлачи сладкій санъ! —

Но кудъ самъ се залетю
 У мыслима весео я?
 Да ли ће се кадъ испунит'
 Желя жудня и моя?
 Ахъ! да ли ће и мой народъ
 Дочекати такавъ данъ?
 Ил' ће ово — недай Боже! —
 Остат' само празный санъ? —
 Ой, не спава Богъ на небу!
 Онъ кадъ оће, мож' быт' све!
 У животь ће привест' любовь
 И саглас'е мысли те.
 Богъ у мени ясно збори,
 Нит' превара быти мож',
 Да ће зора просинути,
 Паст' изъ руку врага ножъ:

Ако само чиста любовь
 Престоль снова дигне
 свой

Посред' браће милокрвне,
 И потече мутанъ зной
 За сагласнымъ свезе силам'
 Къ єдной цели тежеѣимъ,
 Отечество ако буде
 Равно мило Срб' ма свымъ!
 Ой, то нїе немогуѣно!
 Све одважанъ може родъ!
 Срби ѣе се с'единити,
 Свеславїя дїѣи сводъ;
 Прежелно ѣе полетити
 Онострански Срба рой
 Носит' даре драгоцене
 Просвештеня вышегъ строй;
 Црногорацъ приноси' ѣе
 Мачъ пламенный свой на даръ;
 Веру тврду Далматинацъ
 Положити на олтарь —
 Све ѣе — све башъ безъ разлике,
 Што говори србски текъ,
 Ам' притеѣи, да обнови
 Славе пуный србскїй векъ! —
 Сложите се, с'един'те се,
 Подижите славе дворъ!
 Трудове ѣе съ благословомъ
 Богъ наградит' одозгоръ.
 Дижите се мила браћо,
 Съ мачемъ крч'те себи путь,

Ничега се не страшите,
 Врагъ е клетвомъ обасутъ.
 Зло се мора стропоштати
 У адове пучине,
 А врлина узлетити,
 У небесне высине.
 Истокъ ће васъ громомъ тући,
 Олуиномъ страшномъ югъ,
 Северъ плюскомъ, мразовима,
 Тучомъ западъ, ноћи другъ —
 Съ вама Богъ и любовъ чиста
 Отечества — нема стра!
 Съ неба ће вамъ раствореногъ
 Слетит' сainya победа!

2.

П О Б У Д А.

Докъ в чиста любовь, слога,
 И надежда текъ на Бога
 Подизала мачъ на врага :
 Крепила се наша снага ;
 Ископасмо врагу гробъ,
 Србинъ преста быти робъ.

Завади насъ после злоба,
 У найгоре за насъ доба,
 А врази се с'единише
 Те намъ крвцу нашу пише :
 Залудъ светый плака гробъ,
 Србинъ оста тужанъ робъ.

Сила врага садъ Србину
 Прети отет' домовину,
 Име, езикъ порушити,
 До скота га понизити,
 И прелити туђъ у родъ —
 То є распре наше плодъ !

Ой! Србина ко ће спасти
 Зіаюће одь пропасти?
 Вере нема у туђина,
 Свой ће спасти текъ Србина:
 Силанъ Србъ є са Србомъ
 Као неба страшный громъ.

Сложимо се, браћо мила!
 У слоги є наша сила.
 Любовь рода нек' насъ снажи,
 Име, вера, єзыкъ дражи:
 Ил' победит' врага мы,
 Ил' у бою остат' сви!

Нашто животь безъ слободе?
 Падай! — падай за ню, роде!
 Та єданпуть умире се,
 Чуй! врагъ робства ланце тресе.
 Айд'мо, браћо, съ нам' ће Богъ
 Сломит' врага крвавогъ.

За користь се врази боре,
 Мы: за веру, име, дворе;
 Тврдинъ су ньини друзи,
 Домовине наши лузи.
 Богъ насъ неће оставит',
 Враге ћемо мы побит'!

Зависть, злоба, наемницы,
То су врага саюзницы,
Н а ш и : правда, честь и слава,
Отечества любовь права.
Айд'мо, браћо, нема стра,
Наша бы'ће победа!

НА ГРОБУ

Доситея Обрадовића.

Силна те къ роду твою любовь изъ даль-
нога доведе света

Рођене браће у кругъ богоподобну за
цель:

Србска намъ поля просинуше любко луча-
ма неба,

Спаде намъ съ очю мракъ, окова с'
избави духъ,

Седымъ подъ власима, светой у радости
небесне душе

Спокойна, постоянна заста те вечера
мракъ.

Любкомъ у ладу тобомъ посађена граната
раста

Блажень одъ трудова ты тихо почи-
вашъ намъ садъ:

Блажено место ти гроба покрива леденый
камень —

Геніи рода на нѣм' Бога прославляю
свогъ,

Брижљиво хране га венцемъ украшена не-
бесне дуге;

Молитве тронутый Србъ клечеши чита т'
на нѣм'.

Буди ти вечна меѣ' Србима память, о Ср-
бине редкій,

Кои у година сто раѣа се роду на
честь! —

Добри су Срби и достойни милости вечно-
га отца ;

Диѣи ѣе гробу на твоѣмъ заслуге славе
и стубъ!?

Год. 1841.

У равной сили духа и живости
 Са туѣимъ, храбрымъ народомъ, образъ и
 Осветлат' рода свога, храбры
 Прадеда, падши на полю славе.

Узъ лиру таквогъ радо те певамъ, не
 Да б' дао веѣу делама цену ти,
 (Ерѣ таква с' славе сама собомъ)
 Веѣъ да б' одолео жару срца. —

Овакогъ, певцы, желимъ у песмама
 Теѣъ вашимъ чути; делма покажите
 Да знате ценит' врстна мужа
 Заслуге, душе и благородство.

Да, дайте струнам' достойне предмете
 И храму светомъ чистога кадила;
 Немойте печать богоданыи
 Црно на чело ударат' срамно! —

О, ступай среѣанъ славе у храмове!
 На таквой стази Божий некъ т' благословъ
 Свудъ прати; силе крепи къ целии
 Похвалне выпрене достиженю.

Да с' тобомъ любовь крепка ко общему
 Пробуди благу теснымъ у прсима
 И друге браѣе, Геній рода
 Лебдиѣе съ Музама, кѣрма неба.

Год. 1840.

5.

С. М И Л У Т И Н У.

Сродно срце како згара
 Любкій пламень, сильный Богъ,
 Како изливъ вышнѣгъ дара,
 Зракъ и ока плени твогъ,
 Сладкомъ нашемъ на састанку
 Искусію самъ срећанъ я,
 Оста срце на растанку,
 Оста душа и моя. —

Силно чувство, топла желя
 Двапутъ себи створи рай
 У наручу пріятеля,
 Докъ є дичный цвет'о май;
 Двапутъ бурни саранише
 Зимни ветри рая чаръ,
 И у грудма угушише
 Нежногъ срца мога жаръ.

Садъ се опеть дижу груди,
 Новъ живота цвета цветъ,
 Првобытна сила буди
 Новый духа могъ полеть ;
 Черный облакъ страшно прети,
 Грозно рази съ неба громъ :
 Выш' облака духъ мой лети,
 Вечный светъ в нѣму домъ.

Духъ успаванъ къ новой сили,
 И угушенъ грудій жаръ
 Ты узнесе, друже милы,
 Твогъ оживи ока чаръ.
 Такву силу раѣа сила,
 Блаженость юй прати трагъ ;
 Да н' быт' навекъ верна м' мила,
 Богъ у мени збори благъ.

Нек' ти с' недра, дай, отворе,
 Прими, прими друга твогъ!
 Грудь на грудма нека горе,
 Такву свезу люби Богъ !
 Гонѣномъ не дружба твоя
 Быт' богата накнада,
 Сладка другу любовь твоя
 Искренности награда.

Год. 1843.

ДИМИТРИЮ АВРАМОВИЧУ,
 живописцу.

Шта - й у станю учинити
 Нежногъ срца топлый жарь,
 Шта л' у грудма благороднымъ
 Выспренъ съ неба, редкій дарь,
 Ты показа, милый Србе
 О, поносу рода твогъ!
 Како да т' не дижемъ хваломъ,
 Слабомъ песмомъ срца могъ! ?

Чувства су ми одвећь силна,
 Уска за ны одвећь грудь,
 Кою, здруженъ съ редкимъ даромъ,
 Твой подиже врлый трудъ. —
 Дивна чеда ума твога,
 Светлый образъ вештине,
 Светый саюзъ идеала
 И природне истине

Духъ подижу тайномъ силомъ
 У надземный вышій светъ,
 Кудъ се жудно благородный
 Човечности стреми цветъ. —
 Столеѣна намъ сурваше се
 У провалу времена,
 Съ нѣима сваке затрше се
 И вештине семена. —

Садъ, кадъ Србство лепе зоре
 Осіява руйны зракъ,
 Шумнымъ крылма с' тихо спушта
 У пучину густый мракъ;
 Духъ кадъ стаде осеѣати
 У прсима цену, моѣь,
 Свак' и роду разнымъ силам'
 Притицати у помоѣь:

И ты с' дижи поносито
 Меѣь сыновма рода твогъ
 Са печатомъ обчаране
 Силе, што ти даде Богъ,
 Да оправдашь тамну прошлость
 И детинства зелень векъ,
 Обезсмртишь поносъ рода
 И могуѣьства за навекъ.

Подъ вештомъ ти с' рукомъ ствара
 Образъ выше лепоте,
 Образъ умне выпренности,
 А не бедне слепоте:
 Зато просто куди око
 Вештине ти дивне створъ,
 Докъ са чаромъ умногъ вуче
 Као сила одозгоръ.

Духъ у твоѣ живопису
 Целомъ ясно говори,
 Части вешто саставлѣне,
 Душе, срца извори,
 Изъ кои се тайна црпи
 Характера скривеногъ,
 Тайна чистогъ идеала
 Съ част'ма дивно сливеногъ. —

О, мой милый, вртный Србе!
 Дуго роду живіо,
 И вештине по лествицы
 Лешый духъ ти с' высіо,
 Да високу цель постигне,
 Гди безсмрт'є сазире,
 Светъ и тихій любко вечность
 На векове простире!

Год. 1843.

Тепло, ахъ! свакомъ улюляномъ просте у
 природе санакъ,
 Свуда разливаюћемъ блакости срца
 текъ свогъ
 Светомъ међ' развратнымъ, пунымъ гуя
 отровны, люты:
 Рано ил' позно ће томъ страшна на-
 ступити ноћь! —
 Ако ти паднемъ у борби, удалъный, вер-
 ный, о друже!
 (Пашћу а достоянь, знай, любви,
 спомена твогъ!)
 Страшнымъ оруж'емъ света, а данымъ ти
 Богомъ свевышньимъ,
 Друга освети ты твогъ, тако те любю
 Богъ!
 Нека ми с' врази предъ светомъ посраме и
 падну у пропасть,
 Падну у адовый мракъ, спремлъный
 правдомъ за ньи!

Год. 1842.

8.

X ПЕВЦУ.

Чудишь се, певче о чудный! што т' пев-
 цы оставише самогъ
 Полю на умноме? То чудомъ назы-
 вашъ заръ ты?
 Неустроена свирка, коя намъ уши пробія,
 Може ли мамити насъ да се насладимо
 съ нбомъ?
 Струне удеси на лири ил' гулама, шта ли
 су — твоимъ,
 И одговараю нек' душе хармоніи све.
 Найпре просвети твой умъ, и познай с' съ
 тайнама Муза,
 Пре нег' што ступишь у храмъ пра-
 вый к'о свештеникъ нбинъ.
 Ко проповедати съ амвона жели намъ му-
 дрости слово,
 Мударъ тай нека е самъ, добаръ у
 слогу и вешть,
 Ил' нека слази са амвона, врати с' у азбу-
 ку натрагъ:
 Муза намъ раѣа се жрецъ исто к'о на-
 рода царъ. —
 Преправанъ тако на гори позлаћеной срб-
 скога света

Будешъ кадъ певао ты, скупѣе с'
 певаца хоръ;
 Лепа ѣе онда текъ желя у прсима букнути
 нежнымъ
 Следоват' примеру твою, певати роду
 на честь:
 Онда се праведно надати можешъ заслужи-
 ти венацъ
 Славе и безсмртїа среди у народа твогъ.
 Дошда ѣешъ певати дечицы малой кадъ
 немаю санка,
 Трошити време и трудъ свака безъ ус-
 пеха башъ. —
 Докле ѣе такви намъ певцы, ахъ! гаеве
 пунити србске,
 Жалость на велику свимъ общту воз-
 любившимъ цель!
 Докле ѣе рођени србске имъ браће на сла-
 ву и дику
 Мрачнымъ по пећинама мучати тамна
 к'о ноћъ! —
 Неће, о! неће намъ презрети гласа молбе-
 ногъ више;
 Преиуће с' радостно сви, славе узвы-
 сиће гласъ;
 Ньюовой ватреной песни ѣе прикланят' ус-
 хићена младежъ
 Жельно и уво и духъ, следоват' сла-
 ве на връ.

Прен'те се, мили о певцы! укаж'те се сrb-
 скомъ на небу,
 Венце вамъ спремю в родъ, награду
 знойный за трудъ.

Год. 1841.



О Ч Е К И В А Н Ъ.

(Изъ Шилера.)

Да л' се врата отворише?
 Да ли брава звекну там'?
 Не, већъ ветаръ шумомъ дмше
 Крозъ топола зеленъ храмъ.

Накити се зеленъ своде, ой!
 Да приватишь окићену зракомъ!
 Мило гранъ, справи ладникъ твой,
 Да в тайно любко з'грлишь иракомъ!
 Лаорићи, ванъ одгон'те санъ,
 Играйте се ок' образа нѣна,
 Лепый тереть у любви станъ
 Кадъ понесе нога окрилѣна.

Шта с' провлачи оно тамо
 Тако брзо крозъ трнякъ?
 Ахъ! та стра е птицы само
 Покваріо санакъ лакъ.

Твой, о дане, лучъ угаси! Гор'
 Устай ноѣи съ любкимъ тишинама!
 Око насъ расшири црвенъ флоръ,
 Загри насъ тайне пунымъ гран'ма!
 Сласть любви люби само мракъ,
 Одъ слушаоца брижно с' мора крити;
 Вечерняче преѣутльиве зракъ
 Сме нѣнъ само поверитель быти.

Не чу ли се у дальни
 К'о да неко шапну там' ?
 Не, веѣъ лабудъ у ширини
 Ёзера се купа самъ.

Слухъ ми слади хармоніе звукъ,
 Водоскокъ умилнымъ шумомъ скаче,
 Западу се кланя цвѣта струкъ,
 Сва суштества миномъ с' облаче,
 Гроздъ и бресква къ уживаню мами,
 Набубрена што с' у лишѣе крие;
 Моздухъ, мирисъ утоплѣнъ у самый,
 Жаръ са врелы образа ми піе

На листнатой стази амо
 К'о да тихій шушти ходъ ?
 Не, веѣъ одъ собственогъ тамо
 Терета є пао плодъ.

Самъ издише пламенъ дана царь,
 У бледило светъ му претвара се;
 Цвеће, што на нѣговъ мрзи жарь,
 У сутону любкомъ отвара се.
 Месець тихій осветлява шарь,
 Светъ растапа с' у велике массе,
 Распоясанъ разлива се чарь,
 И све красно наго ми явля се.

Шта се бели тамъ изъ листа?
 Да л' се светли свиленъ скуть?
 Не у мраку стубъ се блиста
 Светомъ луне обасуть.

Жудно срце, немой с' дуже, ой!
 Наслађават' празнымъ са сенкама!
 Сень не може жарь разладит' твой!
 Рука празна срцу с' враћа сама.
 О! доведи живу драгу мен',
 Нѣну руку дай ми осетити!
 Скута нѣна милый само сень —
 Санъ ње празный животъ оживити.

Дошла њ тихо, к'о съ высине
 Што намъ срећу спушта Богъ,
 Са полюбцемъ и милине
 Пробудила драгогъ свогъ.

Год. 1845.

10.

МОМЧЕ И ДЕВОЙЧЕ.

Седила у край потока
 Млада к'о капля девойка.
 Очи іой неба звездице,
 Корали танке устнице,
 Образи снега грудвице,
 Мекана свила косице.
 Круномъ в венча милина,
 Краси в младость невина. —
 Лица в гране савила,
 Жаркогъ одъ сунца сакрила;
 Тихій в ветрићъ мазію,
 Потокъ іой ноге ладію:
 Тако в санъ премамію,
 Себи у крило свалію. —
 Зора в румень просула
 Девойцы лице посула.
 Мараму ветрићъ одкрію,
 Врела у недра слетію,
 Топлу іой крвцу ладію,
 Тихій іой санакъ сладію,

Поточиѣ тише жубори,
 Тише све шушти у гори;
 Да бы іой было лепъ санакъ
 Млагога Мая к'о данакъ.

Голубъ у потокъ слетио,
 Сладко се воде нашо,
 Гуцну и гуцну гушицомъ,
 Воду па стресе главицомъ,
 Подиже главу, полеже,
 Танка и крилца протеже,
 Прнуо расту на грани
 Вивк'о с' девоицы са стране. —

Листакъ на земљи шушнуо,
 Голубъ на грани с' пренуо;
 Главицу сави, погледа,
 Анђел-девоиче угледа.
 Савъ се у чувство стошио,
 Песму є драгой склошио:
 Грлице драга грлице!
 Драга му слети съ гранчице,
 Драгъ се подъ листакъ савио,
 Места є драгой справіо,
 Да се нагледе лепоте,
 Макаръ имъ было греоте.

Потокомъ момче шетало,
 Жельно є лова вребало,

Изъ далѣ чуло голуба,
 Незнало само одкуда. —
 Тихо се краде и слуша,
 Съ куцанѣмъ срца цевъ пружа —
 Ветаръ текъ шушти у гори,
 Поточиѣ тихо жубори. —
 Ногу на леву с' осланя,
 Главу помало промаля;
 Пропинѣ с' выше и выше,
 Дише све тише и тише.
 Спази га голубъ са стране,
 Прну и съ драгомъ крозъ граме,
 Момче за нѣма погледа,
 Скоро девойче угледа. —
 Клону му пушка, претрну,
 Съ лупанѣмъ срца с' осврну —
 Сама у ладу девойка!
 Можели быти безъ момка? —
 Тихо се липи прикраде,
 Мало безъ чувства не паде —
 Душа и срце слоблѣно,
 Ока у зраку стоплѣно
 Лебди надъ весне зорицомъ
 Слади се ютра росицомъ.
 Свладано силнымъ чувствама
 Обоимъ клецну ногама;
 Полюбацъ паде устнице
 Пуне любовне ватрице
 Нежну на руку, целога
 Неста му света и — Бога! —

Ватре одъ силне устница
 Ожеже с' нежна ручица,
 Трже се изъ сна девойче,
 Скочи к'о ягнѣ одойче,
 Врисну и севну планиномъ,
 Момче за нъоме равниномъ
 Тутнѣи и моли: не бежи,
 Душо, одъ мене, не бежи!
 Я ѣу т' на грудма носити,
 Душомъ те моіомъ поити,
 Медомъ и млекоомъ ранити
 Песмомъ ти санакъ мамити,
 Люлянѣмъ тихимъ ладити,
 Мирисомъ душу сладити.“ —
 Косицу ветаръ расплете,
 Густе у гране заплете,
 Бризну девойче плакати,
 Съ косомъ се не мож' растати.
 Срадова с' момче победи,
 Весело гранам' беседи.
 Држ'те, о гране киѣене,
 Лепъ вамъ в даракъ одъ мене!
 Стиже, девойче пригрли,
 Люби е, грли, и грли. —
 Око се съ окомъ састало,
 Срце девойцы свладало;
 Ватра іой лице посула,
 Драгогъ на руцы клонула. —
 Око у любви сустало,
 Срце на срцу куцало,

Рука у руцы дрктала,
 Уста на устма згарала,
 Душа с' у душу сливала,
 Чувства у сласти пливала.

Вече с' на гору спустило,
 Драгогъ са драгомъ будило:
 Доста, о мили, доста є!
 Ноћъ вамъ опасна постає. —
 Руке имъ силомъ растави.
 Поћоше. Богъ ии састави
 Опеть и опеть. Растанакъ
 Тежій є него састанакъ.
 Уста ту муче безсилна,
 Муња у оку умилна
 Магию душе с'обштава,
 Душу са душомъ скопчава
 Тешнѣ нег' ланаць гвоздений,
 Тешнѣ нег' воздухъ склоплѣный. —
 Дуго се сладко прашташе,
 Ёдва се срећни расташе,
 Сутра да с' опеть састану,
 Ако текъ здрави освану.

Год. 1843.

11. **МОМЧЕ КОДЪ ПОТОКА.**

(Изъ Шилера.)

Кодъ извора момче седи,
 Себ' одъ цвећа плете сплетъ,
 Гледаюћи как' одвлачи
 Силомъ талась клонуть цветъ. —
 Так', к'о изворъ лете бурно
 Дани мога живота,
 Тако вене моя младостьъ,
 Као цвета дивота.

Не пытайте зашто тужимъ
 У живота пролећу;
 Све се нада и радуе,
 Кадъ птице намъ долећу!
 Но природе обновлѣне
 Ове песме стоструке
 У прсима моимъ буде
 Само тугу и муке.

Нашто мени сва та радость
 Што пролеће рађа нам' ?
 Едну тражимъ, она ѿ близу,
 И далеко навекъ там'.
 Жельно пружамъ руке мое
 За образомъ премилымъ,
 Ахъ! немогу загрлит' га,
 Да срце ми умиримъ !

Сићи, сићи доле, мила,
 Твой остави гордый градъ !
 У крыло ѿу т' сипат' цвеће,
 Кое май намъ рађа младъ.
 Чуй, как' потокъ там' жубори,
 Одъ песама с' ори гай !
 У найманьой колебицы
 Залюблѣнымъ мож' быт' рай.

Год. 1841.

Г А Й.

Тамъ гди престоль земне славе
 Утврдю е вечный Богъ,
 Венаць с'вио око главе
 Силе, величества свогъ;

Трошни, чудни гди стубови
 Храма светлогъ дижу сводъ,
 Благій пламень гди векови
 Развіяю вечный плодъ:

Тамо, тамо дичанъ цвета
 У стошарномъ цвећу гай,
 И съ радощю вечногъ света
 Къ людма доле слази май;

Тихо ютро съ руйны крыла
 Благу манну тресе тамъ,
 Нектаръ капль, гди су с'вила
 Съ гранѣмъ дрва скромный храмъ;

Хармоніе ту небесне
 Сладко струи уву гласъ,
 Вечномъ миру благе весне
 Навекъ срећанъ куца часъ ;

Ту се диже изъ тайности
 Вечне жизни лествица,
 Къ непостижной и сѣйности
 Путь налази зеница.

Место ово — чудо! чудо!
 Две текъ душе негуе:
 Дође л' трећа — веће чудо!
 Место рая пакао е ;

Гора и брегъ, цветне долъ
 У триъ се претворе ;
 Сваке беде и неволъ
 Шумомъ с' двери отворе ;

Грозно рази громъ съ высине,
 Грмови се крше там',
 Съ брега бурно у долине
 Река валя растъ и чамъ ;

Све се брижно одъ стра кріє,
 Гуя силѣ отровъ, вѣдъ;
 Саиый Геній сузе ліє,
 Скрушенъ мучи лицемъ бледъ.

На живота свима стази
 Гай єданпуть цвета намъ:
 Трипуть срећанъ, кога врази
 Не посете никадъ там'!

Тай некъ друго ништ' не тражи;
 Већегъ нема земный шаръ!
 То є, што намъ животь блажи,
 То й найвышій неба даръ!

Скверна срца и камена!
 За васъ Муза нема глас'!
 Уклон'те се! изъ малена
 Вам' проклетства куца часъ!

Срцамъ благимъ, нежнымъ само
 Понятанъ є срца жаръ —
 Съ усхићенѣмъ глєде тамо
 Гди се съ любве скида чаръ!

Год. 1841.

ПРИРОДНОЮ ПРЕСТУПНИЦЮ.

Створену райске за радости пламены грудій
 момака ,
 Венаць за награде свим' вышій лете-
 нимъ у светъ,
 Сузнымъ те окомъ садъ гледамъ, о жалост-
 но клонутый цвете!
 Дражести како ти светъ тамный обла-
 чи с' у сень.
 Очи ти светле, два камена драга, угасише
 с' тужно,
 Снежны са образа већъ зоре одпловіо
 є зракъ.
 Дольи по мирисной измећ' брегова т' обча-
 раны грудій,
 Нежна гди с' любила — ахъ — Вене-
 ре голуба два,
 Мркла полегла садъ тама (и сама ме по-
 мысао цвели),
 Леденогъ севера шумъ сласти сара-
 нію є све. — —

Страшно се природа збогъ погажены зако-
на свети,

Нит' се повреженный строй лако по-
вратити мож'.

Цвету у младости твоє што жельно є тра-
жило т' срце,

Гордо си презрела ты, тражећи цену
у томъ.

Образа пламень на леденымъ кипов'ма ла-
дила с' тайно,

Дрѣхући устница сласть залудъ с' из-
ливала тымъ.

Буру узбунѣне крви и любовомъ распаль-
ногъ срца,

Никадъ не таложи кипъ, любовомъ већъ
кипећа грудь!

Год. 1840.

14.

МОІОЙ МИЛОЙ.

Зашт' одъ мене бежишь, мила,
 К'о одъ ловца кошута
 Поплашена лесъ крозь густый,
 Седымъ пра'омъ посута? —
 Ніе отровъ люте стреле
 Ока мога ведрый зракъ
 Нит' к'о грома грозногъ згара
 Срца мога пламень лакъ.

Ніе Самумъ загушльивый
 Уста мои задай благъ,
 Нит' полюбце мое прати
 Раскаяня горкій трагъ.
 Исподъ крова ока мога
 Дете Аморъ пландуе,
 На образы зажарены
 Среѣне часе празнуе;

У прсима дворе любовь
 Редки чувства радости,
 А съ устница руйны теку
 Обчаране сладости. —
 Зашт' одь мене бежишь, мила,
 К'о одь ловца кошута
 Поплашена лесъ крозь густый,
 Седымъ праомъ посута?

На брежульцы нежны т' грудий
 Раскошствуе любкій май,
 У мирисну сипль долю
 Обчаране сласти рай;
 Ту Цытера моѣна спава,
 Несташлуке проводи
 Зажаренымъ дете лицомъ,
 Стреломъ руку слободи.

Образчиѣи твои букте,
 Мологъ ютра ружице,
 Са лупанѣмъ срца сева
 Муња твоє зенице;
 Изъ дублине уздись често
 Тайну срца т' открива,
 Ведро чело танкій облакъ
 Тихимъ мракомъ покрива. —

За часъ срца букне пламень,
 Снежна ти се шири грудь,
 Умореный любовью погледъ
 Жудно тражи — драгогъ свудь!
 Зашт' одъ мене бежишь дакле
 Кадъ те истый гони Богъ,
 Што ме тако силно вуче
 Быти робомъ срца твогъ?

Зарь угасит' у самоѣи
 Мыслишь срца твога жарь?
 У самоѣи свену ѣе ти
 Майскогъ ютра твога чарь;
 Съ угушенымъ пламеномъ ѣе
 Срце ладный покрыт' снегъ,
 Место цвѣѣа магла тужна
 Притиспути долю брегъ.

Знай на мушкимъ грудма женске
 Развѣя се любви цвѣть,
 У загрлю райске сласти
 Благослова венча сплетъ.
 У наручу мушкомъ крепи с'
 Нежна одвѣѣь женска грудь,
 Ёдно другомъ да с' прилюби
 Пресудіо е вечный судъ.

Дай! разшири беле руке
 И пригрли роба твогъ!
 А дръхуће устне твоє
 Съ моима не склопит' Богъ.
 Крозь уста не с' прилюблѣна
 Преливати душе нам',
 И у райской несвестицы
 Чувства наши пливат' храмъ!

15.

М И Л И Ц Ы.

(Изъ Орація квь. I. ода 13. Лидіи.)

Ты кадъ, Милице, Младена
 Ружичне хвалишь образчиће,
 Нежне Младена ручице,
 Ахъ! гнѣвъ ми кипеѣу труе грудь.
 Мысли блуде распуштене,
 Нит' лице боіомъ се еднакомъ
 Краси: квасе ми образе
 Потайно сузе, сведоцы, охъ!
 Туга како ме мори та.
 Ил' плећа т' модрице ружиле
 Снежна; момче л' распалѣно,
 За споменъ, устнице т' угризло —
 Беснимъ — тугомъ превіямъ се.
 О! ако м' добро познаешъ, знай!
 Веранъ, постоянъ ніе тай,
 Што вреѣа сурово устнице
 Сладке, слашѣу напоене
 Небесномъ. Трипута среѣни и
 Выше, коє неразделимъ
 Скопчава саюзъ, нит' тужномъ са
 Распромъ любовь раздвоена
 Пре дана реши последнѣга!

Год. 1839.

16.

БОГНЬИ

МОГЪ СРЦА.

Удалѣнь светомъ дужношћу Србскогъ одъ
 Могъ рода, силомъ топлоргъ изъ наруча
 Одргнутъ пріятеля мои,
 Тугов'о кадъ самъ к'о дете мало
 За майкомъ своіомъ: онда ме, анђеле!
 Твой образъ, печать красоте небесне
 Обчара, душу топлу прели
 Чезненѣмъ за тобомъ едномъ само.
 Светъ тобомъ новыи оку просину ми,
 Съ нѣимъ нова чувства душою обвладаше,
 О, после тамне, глуве ноћи
 Промена каква, гле, сладка срцу! —
 У самомъ часу стра'а и ужаса,
 Кадъ земля тутнѣи, тресу се полуси,
 И грома сила прети свету
 Срушит' га мрачну у пропасть грозно —
 Ахъ! ты с' у станю, право к'о божество,
 На недру т' снежномъ, престолу Амора,
 У топломъ зраку ока т' црна
 Насишче мало м' улюлят' сладко.

Обчаранъ светъ е твоіой у блискости.
 Ни щитить одбити не може Егиде
 Одъ слаба срца оштре стреле
 Светлы ти очію, звезда неба.

Да сладка робства твоимъ у свезама!
 И само ецат' грудма на твоима
 О, каква сладость! — Съ Богомъ свете!
 Она м' у наруча прима своя!!

Год. 1841.

17.
ОПРОШТАЙ

съ неверномъ драгомъ.

О, Лепосаво! бежи — уклони се —

Не дижи буру гнѣва и о свете —

У мирнымъ грудма: рука снежна

Неће убрисати вечну лягу.

Не мысли да ћешъ съ уст'ма оживити

У срцу любви пламень угашеный,

Нит' зракомъ топлымъ ока т' бистра

Сметове ледене стопит' душе.

За тобомъ неће м' стреляти уздисай,

Нит' чиста суза слећат' низъ образе:

Ружичну свезу пенородне

Раздера вечито млада Муза. —

Гле! бездна страшна растави полъ одъ

Ружичногъ гая. — Погледъ укоченый

Защт' пружашъ преко синя мора?

Бродъ се утопио спасенія! — —

Да! иди — плачи, траж' у самоѣи садъ

Надежде узвысь сунцемъ позлаћеный:

Протеклогъ дана животворну

Нећешъ повратити светлостъ никадъ! —



Кадъ блага ноѣца съ китнястогъ неба свудъ
 По бурномъ свету блаженъ разаспе миръ;
 Кадъ съ брега среброкосна ноѣи
 Светиня мило засине : онда ,

О! онда гласъ ѣе тайнога судіе
 Пробудит' чувства т' слаба, успавана;
 У грудма тешко ѣ' куцат' срце,
 Сузе ѣ' угушити тужный гласакъ.

Ха! — онда — онда — утворо, неверо!
 Нек' одзивъ грми песме изъ грла ми,
 Подобно грому нежны грудій.
 Смртно нек' рани ти подло срце!

год. 1838.



ТРИ ПОБРАТИМА,

БОСАНСКА ПРИПОВЕДКА,

У ДВЕ ПЕСМЕ.



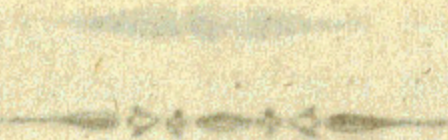
Каждо слово мѣсто съ нѣтъстога нѣба нѣду
Въ нѣтъстога нѣба нѣду нѣтъстога нѣба
Каждо слово мѣсто съ нѣтъстога нѣба нѣду
Слова нѣтъстога нѣба нѣду

Въ нѣтъстога нѣба нѣду нѣтъстога нѣба
Пробудитъ нѣтъстога нѣба нѣду

ТЪН ПОРЪТЪН

Weinet um mich, die ihr nie gefallen,
Denen noch der Unschuld Lilien blühen,
Denen zu dem weichen Busenwallen
Heldenstärke die Natur verleiht!

Schiller.



П Е С М А I.

Сребрници зашто народъ
 Врви тако гомиломъ?
 Свуд' є радость, свуд' весель,
 Свуд' се песме чує громъ;
 Съ одзивомъ се лакимъ игра
 Тамна гора зелена
 К'о съ ватренымъ громомъ небо
 Изъ облака ледена.

Обштій празникъ сакупіо
 Одъ юнака красанъ цвѣтъ,
 Па и старце и девойке,
 Што намъ чаромъ пуње свѣтъ.
 У свечаномъ оделу є
 Свакій дош'о весео ту,
 Ту њенъ видѣтъ стидъ, юначство,
 Женску, мушку красоту.

Само поредъ ясны лица
 Тамо око пролази,
 Одъ юначке игре момка
 Девойчицам' одлази,
 Обчарано гди се коло
 К'о пшеница таласа,
 Опасано съ ручицама
 Око' танка пояса.

Нѣимъ управля Мрина, млада
 Као росна капльица,
 Одъ шестнаестъ любки лета,
 Лепа као даница;
 Съ нѣ не слазе жельне очи,
 Ёръ е свакогъ занела,
 Светлымъ окомъ когъ погледи,
 Срце му в однела.

Загоркиня нѣ лепша
 Съ белымъ теломъ као снегъ,
 Окупана изъ езера
 Кадъ на зеленъ стае брегъ.
 Съ ножицама окрыльнымъ
 Дивно коло поводи,
 Лаку свирку танке фруле
 Кадшто съ песмомъ спроводи.

Славуй сладкомъ обчарава
 Песмомъ полѣ, лесъ и гай,
 Ал' умилят' гласакъ Мрине
 Души ствара земный рай.
 Та стене бы покренула
 Сводъ што држе неба плавъ,
 Укроћень бы савіо се
 Кодъ ногу іой рись и давъ.

Дивна песма премамила
 Све, што с' бѣше стекло ту,
 Момцы камень забацыше
 И юначку игру сву,
 Тутнѣ колу девоячкомъ,
 Радъ е свакій стићи пре,
 Пропинѣ се свакъ што може,
 Ёданъ другоъ подиже.

Мрина с' игромъ зажарила,
 Стыдъ іой лице поліо,
 Те е лепа, да бы іой се
 Човекъ чисто молио;
 Гласъ у беломъ дркѣ грлу,
 Ёдре с' груди подижу,
 Ахъ! што свакогъ у грудима
 Грудный пламень подижу.

Еданъ другогъ запыткуе :

„Чіе благо, по Богу!“

Другій мысли, одъ главе е

Жельно мерех' до ногу:

„Да ли има заручника?“

Ко л' ће тако срећанъ быт',

Облюбити такво благо,

И рукама обгрлит'?“

Гледали е побратими

Съ цветна брега широка,

Сва троица жарка лица ,

Стаса танка, висока.

Еданъ погледъ свой троицы

За часъ срце однесе,

И у грудма узвышенимъ

Силно чувства потресе.

„О, да лепе девойчице,

Побратиме за Бога!

Да ми оће люба бити,

Ей, до Бога милога!

Волео бы е него очи,

Него самый животь мой —

Ай, та Богу згрешио бы,

Да б' уговео само нбой!“

Так' Юговићъ Бойко збори,
 Желя светли изъ ока,
 Пламеньъ бунну на образу
 Као зора съ истока.
 „Ал' не реци, милый побро!
 Два бы ока свадила;
 За ньомъ оде преко мора,
 Комъ бы животъ сладила.“

„Иск'о бы е, да бы знао
 Коре леба не имат',
 Ил' у яду одъ Турака
 Срамну помоћ' поискат';
 Иск'о бы е, надъ бы знао,
 Да юштъ нема драгана,
 Ил' да майцы за удаю
 Не чини се млађана.“

Тако збори Обрићъ Васо,
 Речъ му уздисъ пресече,
 Милановићъ онда Иво
 Речъ настави и рече:
 „Ахъ! и мени то девойче
 Тешко срце однесе;
 Ал' у глави збунѣне ми
 Мысли чудно ломе се.“

„Брѣ троицы, мила браћо,
 Не мож' єдна люба быт',
 Нит' ѣе икадѣ ту срамоту
 Богъ ни люди допустит'.
 Проѣмо с' дакле девойчице,
 Убіо є живый Богъ!
 Да насъ не бы омразила,
 И казнио съ неба Богъ.“

Умукоше. Танкій облакъ
 Ведро чело навуче,
 Брига, жалость бурне мысли
 На све стране развуче.
 Мучно съ Мриномъ растати се,
 А іюштѣ тежій заборавъ,
 Заветъ опетъ побратимства 1.)
 Чуват' вели разумъ здравъ.

Любовь — вечно непостижна,
 Ланаць света великогъ,
 Коимъ любко опасао є
 Сва створеня вечный Богъ,
 Да с' узаймно навекъ любе,
 Да се плоди свакій родъ
 И сазире до у вечность
 Обновленя чудный плодъ —

Любовь, одвећъ досетљива,
 Бойку стигла у помоћъ,
 И съ високогъ разагнала
 Чела црне брига ноћъ.
 „Ніє лепо, Богомъ браћо,
 За юнака никада
 Збогъ девойке жалостит' се,
 Ни бринут' се икада!“

„Неће моћи, мыслимъ, никадъ
 Насъ девойка омразит',
 А греота такво благо
 Кома другомъ оставит';
 Већъ у скупу да просимо,
 Па когъ она избере,
 Нек' у нѣму има друга,
 А у нама девере.“

„Нек' се млада съ нама дичи,
 Нек' е зазоръ свакоме,
 Нек' с' на такавъ поносъ, срећу
 Залудъ други лакоме.
 К'о зенице две у глави
 Мы ћемо е бранити,
 Ютро, вече русу косу
 Роснымъ цвећемъ красити.“

„„„Лепо зборишь,“““ рече Васо,
 „„„Ал' не мудро, брате мой!
 Србо образъ међу нама
 Найлепшій є стась и твой,
 Па бы мома ямачно ти
 Руку дала радостно,
 Што бы онда за насъ, побро,
 Было одвећъ жалостно.“““

„„„Любити є небы могли,
 Што насъ тако презрела,
 А мрзит' є морали бы,
 Што є младость незрела;
 Збогъ нѣ єдне морали бы с'
 Побратими растати,
 И у нужди єданъ съ другимъ
 Съ тешкимъ срцемъ састати.“““

„„„Већъ послушай мое речи,
 Па размысли добро самъ,
 Како неће быти криво,
 Веће право теб' и намъ.
 Богъ кадъ хтеде, да с' у єдну
 Залюбимо троица,
 То нек' реши Богъ, девери 2.)
 Коя њ' быти двоица.“““

„„Тврда вера у юнаку,
 Неће злобит' брату свомъ,
 Комъ одсуди Бож'я воля
 Да се венча съ девицомъ.
 Ко њ' на Бога зажалити?
 Ко л' га неће послушат'?
 Противит' му с' или лудо
 Ко ће живыи покушат'?““

Пошуташе. На последку
 Склонили се другови,
 И одоше, ловъ да еднакъ
 Свакии себи улови. —
 Свакъ загледа дугу пушку,
 Подасипль ситна пра',
 Па поклуче так' преправанъ
 — Изъ свога дрвета.

На скоро имъ прошутао
 Ловъ у яту великомъ:
 Пренуше се побратими,
 Изъ пушака груну громъ.
 Свакъ по еданъ оборю,
 Обележ'я ставио знакъ,
 Па пошоше съ брега гледат',
 Комъ ће синут' съ неба зракъ.

Свакъ у себи Бога моли,
 И у срцу стрепи свакъ,
 Часъ надежде зракъ засине,
 Часъ наступи ноћи мракъ.
 Свакъ се видно усилива
 Срце да не одкріе,
 Да растера съ чела боре,
 Явный немиръ покріе.

Еданъ другогъ разговара,
 Но збунѣно све збори,
 Еданъ едно запыткуе,
 Другій друго говори.
 Тако на брегъ попеше се,
 И отрше съ чела зной,
 Душомъ мало одануше —
 Све се мложи мыслий рой. —

Надъ стеномъ се ор'о віе
 Подъ облакомъ высокимъ,
 Тихо плови, замау е
 Кадшто крылма широкимъ ;
 Са высине као муню
 Бистра ока баца зракъ,
 И пробія у равине
 И китнясте горе мракъ.

За часъ шумнымъ с' крылма спусти,
 Ловъ у нокты понесе,
 Преко стена и врлети
 Орлићима однесе,
 Гди с' облацы одмараю,
 Ветаръ шумный дае гласъ,
 Крозь пештера тамна недра
 Стра се валя и ужасъ. —

Полетише побратими
 К'о са ветромъ лакій пра',
 Што долазе месту ближе,
 То и већий вата стра.
 „Иво, брате, благо теби!
 Тебе избра съ неба Богъ. —
 Буди срећанъ, али немой
 Потиснути друга твогъ!“

„Нећу т' злобит', тврђа вера
 Одъ камена студена!“
 Тако Васо, и у лица
 Полюбише с' румена.
 Бойко Иву разнеженогъ
 У наруче притиште,
 И съ полюбцемъ лепу Мрину
 Свогъ изъ срца потиште.

П Е С М А II.

Там', гди горе две огромне
 Ладне руке пружаю,
 Надклонѣне прете стене
 Да с' у пропасть згруваю ;
 У дубльини гди поточићъ
 Тихимъ шумомъ ромори,
 Дрвлю ладномъ и каменю
 Загонетке говори,

У утроби шта е землѣ,
 Како с' кува, вари там',
 Све у путу свомъ што чуо
 И видіо собомъ самъ ;
 Гди пастира косъ песмицу
 Звиждуканѣмъ спроводи,
 А ярића младо стадо
 Несташлуке проводи ;

Гди се обноѣ са сенкама
 Радо дружи бледый стра,
 И путника обузима
 Срце трепеть и гроза;
 Ту су себи побратими
 Направили колебу
 Усамлѣну, сакривену
 Людма, плавомъ и небу.

Съ леве стране пружила се
 Стена тврда, висока,
 Исподъ коє стра'овита
 Пукла пропасть широка,
 Съ десне горду диже главу
 Ёла, буква, церъ и растъ,
 И шуштанѣмъ кажу свою
 Одъ старине горду власть.

Спредъ изданцы загрлѣни
 Колебу су склопили,
 Да бы сами зрацы сунца
 Мучно исте пробили.
 Ту у мирно свагда доба
 Побратими живише,
 Верномъ любвомъ и надеждомъ
 Лепомъ прси ширише.

После боя съ Турцы ту су
 Боравили тихій санъ,
 Нове сласти и надежде
 Доносио имъ свакій данъ. —
 Ахъ! ал' среѣна неѣе дуго
 Овай мирный грлит' домъ,
 Дуже с' облакъ црнъ и стращанъ,
 И съ тутнявомъ прети громъ.

Ништ' у свету постояногъ,
 Све пропада, меня с' све,
 Време царства руши силна,
 Претрпава градове;
 Мора креѣе съ места свога,
 Камените брдине
 Подкопава и обара
 У бездане пучине.

Но безъ тога нема быѣа,
 Смрть в животъ живота,
 Изъ несреѣе просіява
 Обште среѣе дивота.
 Зла у свету нема нигди,
 Обштой среѣи служи све;
 Смрть и животъ, зло и добро
 Чеда едне матере. —

Мало време постояло,
 Иво сватбу проведе,
 Лепу Мрину за ручицу
 У колебу одведе.
 Съ Ивомъ верни побратими
 Радость, срећу делили,
 И колебу себи другу
 Близу Иве спремили.

Бойко любовь угупію
 У прсима пламенымъ,
 Пужаюћ' се по врлети
 И горама каменымъ.
 Васи пламень срце згара,
 Ал' га юнакъ подноси,
 Самый ветаръ уздисъ тешкій
 По горама проноси.

На недарцу лепе Мрине
 Иво лежи по васъ дань,
 Изъ ока іой сладость піе,
 Докъ га тихій свара санъ ?
 У сну Мрина око нѣга
 Распростире любкій май,
 Сладкомъ песномъ топи душу,
 Обчарава лесъ и гай.

Надъ нѣмъ Мрина, к'о надъ чедомъ
 Майка, лебди, лади га,
 Силномъ любовомъ зажарена
 Полюбцыма буди га.
 У радости Иво чезне,
 Не осеѣа жеѣь ни гладь,
 На устницам' невестице
 Заборавля свакій радъ.

Самый светъ му поредъ Мрине
 Чезне као празанъ саѣь,
 Само съ нѣна светла ока
 Просіява свету данъ. —
 Ахъ! наслади с' среѣьный Иво,
 Неѣе т' быти за дуго!
 Данакъ едно довршуе,
 Ноѣь се спрема за друго.....

Слабомъ уму жене даде
 Меко чувство вечна моѣь,
 Да с' узаймно подпомажу
 К'о природе данъ и ноѣь;
 Да теженъ бурно мужа
 Нежнымъ срцемъ спроводи,
 И съ боришта у любви
 Пристаниште уводи;

Силну наглость да разблажи, отШ
 И одржи мерило.
 У покою леньомъ мужа
 Духу прида ветрило;
 Да се одъ зла удалява,
 А да добро избере,
 Све, што срце одобрава
 Да къ животу прибере.

Но та нежность по несрећи
 Одвећъ често води къ злу,
 И оснива међу людма
 Ахъ, несрећу велику —
 Збогъ нежности найпре Мрина
 Бойка любко гледала,
 И к'о Иве побратима
 Умилято сретала.

На слабость в срца свога
 Мрина слабо мотрила,
 Докъ се нежность у слабачку
 Любовь тайно створила.
 Мал' по мало у срце се
 Яча любовь подкраде,
 И Бойко юй много слаћий
 Него Иво постаде.

Што на каквомъ лепомъ лицу
 Погледъ дуже остае,
 То све лепше, дражестніе
 И миліе постае;
 На нѣму се появлюю
 Нове черте, новый чаръ,
 И у срцу запламти се
 Силне желъ, чезнь жаръ.

Так' и Мрини садъ е Бойко
 Быо лепшій свакій данъ,
 Съ нѣмъ іой теку часи, данцы,
 Съ нѣмъ е вара лакій санъ.
 Све е силно къ нѣму вукло,
 А не знала одъ кудъ то?
 И небу се исповеда,
 Кадъ е звездам' осуто.

Све е силно къ нѣму вукло,
 Еданъ само бѣше зидъ
 Што е одъ нѣг' раставляю,
 А то бѣше любкій стидъ.
 Съ нѣмъ е наравъ утврдила
 Женско срце као градъ,
 Да г' одъ сладкогъ греха чува,
 Да с' узбія старъ и младъ.

Едномъ съ Бойкомъ бѣше сама,
 Сунце зашло, пао мракъ,
 А крозь густе гране силомъ
 Провируе луне зракъ. —
 Ахъ, самоѣо и сумрач'е,
 Убіо те срца ядъ!
 Млоги л' съ тебе поклизнуше,
 Колико л' ѣе іоштъ одъ садъ! —

Ой девойко, душо драга,
 Искренъ памти советъ мой:
 Клон' се мрака и самоѣе
 — Кадъ те грли драгій твой!
 Самоѣа є невиности
 И любви чисте гробъ,
 А срце є издаица,
 И у мраку страсти робъ. —

Седе сами, замышлѣни,
 Покріо іи гранѣмъ боръ,
 Ууте, стрепе — дуну ветаръ,
 Просу с' лишѣ одозгоръ;
 Мрина с' трже, — ой несреѣе!
 Те с' на Бойка наслоии,
 А облачакъ єданъ, другій,
 Зракъ месеца заслоии.

Гди сте дуси добри, благи,
 Што лебдите око насъ!
 Ахъ, не дайте, спас'те двоє!
 Ёрь одсудный садъ є часъ. —
 Ено — руке саставише,
 Пламень посу обоє,
 А полюбаць склопи душе,
 — Не мож' да се оддвоє. —

Садъ є касно, преста помоѣь,
 Одлетише дуси сви.
 Будите се, доѣ'те къ себи! —
 Ништ' не чую несреѣни! —
 Ахъ, са младымъ, бурнымъ срцемъ
 Одвеѣь мучно влада умъ,
 Кадь овога тихій гласакъ
 — Угушує крви шумъ! —

Букне л' само срца пламень,
 Оде покой, паде градъ,
 И савети изумиру —
 К'о одъ мраза цвѣтакъ младъ;
 На престолу седе страсти,
 И съ разумомъ воде рать,
 Да одъ грѣха слабо срце
 Не бы мог'о одазват'.

Садъ у Бойку пробуди се
 Успаване любве моѣ,
 Еръ полюбацъ срце проби,
 Као муња тамну ноѣ. —
 Полюбца е чудна сила
 Гди юштъ млада крвца ври!
 Заиста е дивно чудо
 Свемогуѣ нарави!

Съ нѣимъ се душе у тренутку
 Съ теломъ своимъ растаю,
 И пламенымъ на устнама
 Усхиѣне састаю;
 Осимъ себе ништ' не виде,
 Светъ е мртавъ око нѣи,
 Одъ постанка нит' што слаѣ
 Имадоше Божій дни. —

свала

Болестъ каква кадъ с' поврати,
 Силнѣ е него пре,
 И жестиномъ болномъ грози
 Прекратит' му мутне дне:
 Так' и любовь поновлѣна
 У Бойку е беснила,
 Умъ занела, а пламеномъ
 Болно срце прелила.

Спрошу нѣна сѣйна ока
 Зракъ е дана мркла ноћь,
 Ту како ће слабомъ срцу
 Умъ притећи у помоћь?
 Да се земля подъ нѣимъ тресла,
 Распадало каменъ,
 Не бы могло пробудит' га,
 Оддвоити нит' одъ нѣ.

Ахъ! у часу тогъ беснила
 Савестъ мучи, слабъ е умъ,
 Да с' доцнѣ съ већомъ грозомъ
 Беде, муке яви шумъ. —
 Съ плѣномъ скупымъ невера се
 У самоћу поврати,
 Гди све стреле грозна савестъ
 На нѣг' за часъ обрати.

Стаде себе укорават',
 Светъ што заветъ погази.
 И увиде, да томъ стазомъ
 Грехъ са смрћу долази;
 Светый заветъ побратимства
 Одъ Мрине га одврати —
 Ал' га првый Мриниць погледъ
 Ярму любви поврати.

Залудъ срца колебанъ,
 Гди є пламенъ отео ма',
 Кадъ ту разумъ измышлява
 Оправданя средства сва.
 „Кривъ я нисамъ, што ме Мрина
 Воле него мужа свогъ!
 Ловъ што нѣговъ зграби ор'о
 Заръ то тако хтеде Богъ?“

„Да су м' дали просит' Мрину,
 Ко б' є мог'о добыт' пре?
 Зашто дакле збогъ другога
 Да я горчимъ себи дне?
 Што се воле нек' се люби,
 То є право а здраво,
 Ко у себи има срца,
 Тай ће дат' ми за право!“

Тако Бойко у лудилу
 Свой оправда коракъ свакъ,
 Што за првымъ коракомъ є
 Другій свагда быо лакъ.
 Грехъ є сладакъ по несрећи,
 Зато често пали страсть,
 И завара очи уму,
 Докъ у отровъ пређе сласть.

Срце наше тврдымъ ланцемъ
 Често веже несрећа,
 А јоштъ чешће разумъ чини
 Да та буде јоштъ већа.
 Тако хтеде са човекомъ
 Одъ постанка вечна моћъ,
 Да г' несрећа умудруе,
 Къ свету води мркла ноћъ. —

Любише се тако дуто,
 Докъ е Иво у оку
 И верности Мрине глед'о
 Срећу своју дубоку.
 На последку смисли Бойко,
 Да с' неб' тайна прелила,
 Одустати побратиме,
 Избећ' слѣдства немила.

У то доба нека чета
 Нападала Немачку,
 И у нѣну страну често
 Излазила у плячку,
 Овой Бойко придружи се —
 Оста Мрина жалостна,
 И силомъ се у повратку
 Мужа чини радостна.

Лють се боякъ тамо био,
 Еръ є хайдукъ вичанъ томъ,
 Некій съ любовомъ растави се
 Некій съ горомъ зеленомъ.
 Да л' се любовь затупила
 Међ' оруж'емъ пламенымъ?
 Да л' за Мриномъ желя мину
 Међу срцам' каменымъ? —

Уживана некадъ блага
 У сећаню свакада
 Млого већа, слађа буду
 Нег' што бя'у икада,
 Зато желю већма буде,
 Већма пале срца жаръ,
 И за собомъ вуку чувства
 Неиспытанъ као чаръ.

Съ тог' и Бойка желя вукла
 Те є мор'о одлазит'
 Са боишта више пута,
 Крадомъ Мрину полазит'.
 Но никаква с' не мож' тайна
 Вечнымъ мракомъ покрити,
 Нит' злочинство може правди
 Стазе увекъ подрити.

Едномъ съ Мриномъ праштао се,
 Мучанъ беше растанакъ,
 На срцу имъ синьй камень,
 Издишуѣ' у оку зракъ;
 На прсима гору прси,
 Духъ на устма умире,
 И полюбацъ тешку сузу
 Мутна ока утире.

Едно друго притискуе,
 Све е мртво око нѣи,
 И само се кадшто чуо
 Уздисаи нѣиови.
 На еданцуть чу' се говоръ —
 Уздркта се Мрина сва,
 А грешнику у бежаню
 Даде крыла бледый стра.

Бойко оде, али ножъ му
 У колеби остаде,
 А за нѣиме у тренутку
 Васо съ Ивомъ допаде.
 Васо одма по несреѣи
 Ножъ на земльи спазіо,
 И одъ Мрине, и одъ Иве
 Тайно, вешто сакрію.

Ватра лице обузе му,
 Узмути с' у жилам' крвѣ,
 Светый заветъ побратимства
 Стаде гристи сумнѣ првѣ.
 Садъ му с' очи отворише,
 Пробуди се к'о изъ сна,
 Садъ познаде, што е Мрина
 Често тако жалостна,

Што се често изъ потае
 Съ Бойкомъ любко гледала
 И осмеюмъ жарка лица
 Осмей Бойка сретала.
 Едъ и отровъ ускипио
 И освете руди плодъ,
 Страшне мысли лете бурно,
 Олуиномъ мраче сводъ.

Лютъ е вепаръ, страшанъ, грозанъ
 Кадъ га ловца гоне пси,
 Ал' е човекъ любий, кадъ га
 Срце гони къ освети.
 Као муня излетіо,
 А кудъ лети не зна самъ,
 На очи му крвѣ насела
 А у грудма горе плам'.

Одъ пастира извести се,
 Како Бойко долази
 У колебу Иве тайно,
 Изъ нѣ крадомъ одлази;
 Плаовито обзире се
 К'о да с' страши нечега,
 И ямачно стра ил' брига
 Люта каква еде га.

Олуина ово беше
 Разбуктано за срце.
 Оде. — Тако замућеный
 Потокъ блатомъ буице
 Пенуши се, валя с', тутњи
 Изъ дальине као громъ,
 И бесниломъ гори прети
 Скръати е сву у ломъ.

Мркла ноћца наступила
 И тишине гробне стра,
 Санъ мртва уморена
 Сва борави природа,
 На Васине трепавице
 Не силази само санъ,
 Спробу мрака душевногъ му
 Ноћъ е само ведры данъ.

Постеля му претвори се
 Садъ у бодливъ трнь и чкаль,
 На коіой є много слађе
 Спав'о пређе него краль.
 Бурне мысли прекида му
 Кадшто страшанъ съ поля гласъ,
 Коимъ сова съ ладне стене
 Глувогъ доба прати часъ. —

Данъ с' забели, сунце грану,
 Намрштену прогна ноћъ,
 Изъ смрти се роди животъ,
 — Изъ слабости нова моћъ;
 Изъ подашны руку дана
 Лепе даре прима свакъ,
 Само єданъ, ахъ несрећный!
 — Ладне смрти зграби мракъ. —

Предъ колебомъ Иве лежи
 Мртавъ Бойко у крви,
 На нѣму су грдне ране
 Край ледена срца три.
 Полумртва лежи Мрина 3)
 Близу нѣг' у мукама,
 Црномъ крвлю пошкроцлѣна,
 Съ разширенимъ рукама.

На скоро іой с' врати животь
 К'о кадь свећа гаси се,
 Да за часакъ само букне,
 Па да у гробъ свали се.
 Преко стена и врлети
 Грехъ и жалость, смртный стра
 Уздрктану гони Мрину
 Там' — гди зія провала.

Са высине стрме — скочи,
 Тужанъ чу' се доле гласъ,
 У наруче кои свое
 Стра превати и ужась. —
 Тако двое упропасти
 Страшногъ греха златный савъ,
 И године што зидане
 Мигомъ сруши еданъ данъ. —

Побратими означише
 Са каменомъ ладный гробъ,
 Да се памти, приповеда,
 Да ту страсти лежи робъ.
 Место ово тако тужно
 Оставише за навекъ,
 Еданъ другомъ тужномъ срцу
 Веромъ, любвомъ даде лекъ.

Два та гроба и садъ стое ,
 Кукавица кука там',
 Гди с' савила дрва гране
 И справила тужань храмъ ;
 Кадъ по мраку дуси блуде ,
 А поноћный куца часъ,
 На гробов'ма с' онда єдне
 Совуляге чуе гласъ.

Год. 1844.

31/5 83. *Губи*

26/4 86. *Могилы*

На снѣгу вѣтра вѣстивъ и вѣстивъ
 Къ снѣгу вѣтра вѣстивъ и вѣстивъ
 Да въ снѣгу вѣтра вѣстивъ и вѣстивъ
 И снѣгу вѣтра вѣстивъ и вѣстивъ
 Къ снѣгу вѣтра вѣстивъ и вѣстивъ
 А по снѣгу вѣтра вѣстивъ и вѣстивъ
 На снѣгу вѣтра вѣстивъ и вѣстивъ
 Снѣгу вѣтра вѣстивъ и вѣстивъ

1881 годъ



Са вѣстивъ вѣстивъ вѣстивъ
 Вѣстивъ вѣстивъ вѣстивъ
 У вѣстивъ вѣстивъ вѣстивъ
 Вѣстивъ вѣстивъ вѣстивъ
 Таки вѣстивъ вѣстивъ
 Странникъ вѣстивъ вѣстивъ
 Вѣстивъ вѣстивъ вѣстивъ
 Вѣстивъ вѣстивъ вѣстивъ

Побратима вѣстивъ вѣстивъ
 Са вѣстивъ вѣстивъ вѣстивъ
 Да се вѣстивъ вѣстивъ вѣстивъ
 Да въ вѣстивъ вѣстивъ вѣстивъ
 Место вѣстивъ вѣстивъ вѣстивъ
 Останки вѣстивъ вѣстивъ
 Вѣстивъ вѣстивъ вѣстивъ вѣстивъ
 Вѣстивъ вѣстивъ вѣстивъ вѣстивъ

П Р И М Е Т Б Е

на три побратима.

Ову самъ приповедку читао у немачкомъ періодичкомъ делу: „Chronik der gebildeten Welt,“ но врло у кратко описану, тако да е само два листића заузела. Приповедка ми се допадне и почнемъ преводити; но што самъ далъ преводио, све ми се мањ начинъ приповеданя допадао, а све ми се више и више нове мысли развјале, и тако ни до полакъ превода не дотерамъ, а већъ самъ све за спевъ скроио. Тако су постале ове две песме. Матерія е остала у њима она иста, само е форма нова, характери пространие описани, обстоятельству сходни нови додатци додани, и свршетакъ скраћенъ, што ми се чинило, да ће тако учинити веће упечатљивъ у читателјима.

1. Гвоздена нужда, која у Босни многе несрећнике у хайдуке одтера, само да свой животъ одъ грозеће имъ смрти спа-

су, или да последню капъ крови у страшной освети надъ душманима и крвопіама источе — нужда, коя узаймне помоћи у таквомъ крвавомъ и юначкомъ предузimanaно потребуе, тражи себи подобне несрећнике и съ њима се с'єдинява. Другови, коє таква несрећа састави, пріаве се најпре свештенику, и изяве му, да су ради, да се побратиме, т. є. да єданъ другоме тврду веру зада, да ће съ њимъ срећу и несрећу делити, да га неће до гроба изневерити, да ће єданъ другогъ своимъ животомъ заменити и да ће єданъ другогъ кадъ погине, или осветити или и самъ погинути. Свештеникъ њи најпре добро испита, на велике дужности и на светость заклетве опомене, па кадъ се о тврдой и постоянной њиовой намери увери, онда њи предъ частнымъ крстомъ закуне. Овако заклети пріатели зову се побратими и єданъ другога до смрти не оставля. Ако се кадъ редкій случай догоди, да побратимъ побратима изневери, онда обично неверникъ главомъ плаћа, ако само другоме падне шака. Овакву свезу међусобне любви и верности имали су и други народи, а имаю и дапасъ. „Такви су были“ вели Хердеръ у своимъ идеама за повестницу човечества, „они вечито прослављени пріатели грчкогъ юначкогъ времена; такви су были они хва-

лѣни Скити, и има ии іоштѣ свуда по народима, кои волю ловѣ, ратѣ, четованѣ по горама и пустиняма. Заѣднички живеће племе малы народа ніе ништа друго, већѣ тако саюжена чета присны рођака, кои се одѣ други племена у мрзости или у любви оделюю. Таква су арапска, таква су нека татарска племена, и већа часть американскогѣ народа.“ У Срему, у Бачкой и у Банату, данасѣ є побратимство само по и м е н у познато, и заоставшій обычай само є сведокѣ нѣговогѣ суштествованя. У Банату на некимѣ местима дужѣ Дунава заоставшій обычай млого є одѣ првобытногѣ обычая одступіо. О дружичалу скупе се предѣ вече, кодѣ какве реке или воде, деца и момцы, ту се крозѣ венце одѣ врбе оплетене трипутѣ полюбе, и крозѣ нѣи промену првена яя, а после венце у воду баце. Тако излюблѣни зову се после побратими и пазе се, али старе любви и верности нема. Има ли тогѣ обычая іоштѣ у Србији, у Црной Гори, и другимѣ србскимѣ краєвима, ніе ми познато.

2. У Босни є обычай, да често случай, а нѣиова судбина, пресуду изриче, на чиіой є страни правда. У томѣ случаю обе противне стране убію себи какавѣ ловѣ, оставе га на каквомѣ месту, па чији ловѣ орао однесе, на онога є страни правда.

3. Кадъ е вребаюћий Васо Бойка изъ
Ивине колебе излазећа и Мриномъ праће-
на убио, ков се збыло 18. Юнія године 1839.
као што приповедка казуе, потрчала му е
Мрина у помоћъ; но страомъ и жалошћу
савладана падне близу нѣга, полакъ мртва.



С А Д Р Ж А Й.

	Страна.
1. Београдъ	1.
2. Побуда	12.
3. На гробу Доситея Обрадовића . .	15.
4. Григорию Возаровићу	17.
5. Срб - Милутину	19.
6. Димитрию Аврамовићу, живописцу .	21.
7. Момъ другу	24.
8. Певцу	26.
9. Очекиванъ	29.
10. Момче и девойче	32.
11. Момче кодъ потока	37.
12. Гай	39.
13. Природной преступницы	42.
14. Мојой милой	44.
15. Милицы	48.
16. Богинья могъ сердца	49.
17. Опроштай съ неверномъ драгомъ .	51.
18. Три побратима	53.
Приметбе	87.

ПОГРЕШКЕ.

стр.	врста	место	читай
7.	9.	говеч'я	човеч'я.
27.	27.	младежь	младежь.
30.	19.	Моздухъ	Воздухъ.
34.	4.	цевъ	цевь.
41.	13.	камена	камена.
48.	23.	любовь	любовь.

